נב: איזהו מקומן פרק חמישי זבחים

אותה שנתן דמה למעלה ולא אותה שנתן דמה למטה. ות"ת ח"כ היכי פריך לעיל כרש בית שמאי (דף לח.) אימא וכפר אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה [ה] וי"ל דהוה כרש אותה לדרשא אחריתי כדדרים לעיל בפ"ק (דף י.) אותה [ו] למעלה ולא אחרת למעלה ת"ל הוה מפרש אותה יתלכנה אבל למטה לא יתלכנה ולעולם כיפר ולא שייכא כאן דהתם [ז] דשמואל (לעיל ד' כו.) דכיון שהגיע דם [ח] למזבח נתכפר: **מה** דמים האמורים **למטה אם נתנן למעלה לא כיפר.** פירש נקוטו' דבחטאת העוף כתיב היא שאם שינה בה פסלה ותימה הא [ט] בבהמה נמי כתיב היא וימא כמו כן שאם שינה בה פסלה:

תאמר בניתנין למעלה שסופן למטה. תימה [י] מעולת העוף שסופן למטה ותנן לקמן בפ' חטאת העוף (דף סו.) עשאה למטה כמעשה כולן פסולה ומיהו היא גופה לא ידעינן מנא לן:

ושאינו נשאר לא ימצה תרי תנאי ואליבא דר' ישמעאל [יא] אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי דתניא [יב] הכהן המחטא אותה [יג] אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן דמה למטה אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר [יד] ודם זבחיך ישפך על מזבח וגו' [טו] א למדנו לניתנין במתן ארבע שאם נתנן במתנה אחת כיפר יכול אף הניתנין למעלה שנתנן למטה כיפר ודין הוא נאמרו דמים למעלה ונאמרו דמים למטן מה דמים האמורים למטן [יב] שנתנן למעלן לא כיפר אף דמים האמורים למעלן [יג] אם נתן [א] למטה לא כיפר [יד] לא אם אמרת [ב] בתחתונים שניתנין בנתינה למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר תאמר בעליונים שנתנן למטה שיש [ג] מהן קרב למטה דמים (שיריים) הפנימיים יוכיחו שיש מהן קרב בחוץ ואם נתנן בתחלה בחוץ לא כיפר לא אם אמרת בדמים הפנימיים שאין מזבח הפנימי ממרקן תאמר [ד] בעליונים שהרי קרנות ממרקות אותן [ה] אם נתנן למטה בשרים ת"ל אותה שניתן דמים [ו] למעלה ולא שניתן דמה למטה מאי שאין מזבח הפנימי ממרקן לאו אלו [ז] שיריים א"ל רבא אי הכי תיתי בק"ו מה [ח] שיריים הפנימיים שסופן חובה בחוץ עשאן בתחלה בחוץ לא כיפר הניתנין למעלה שאין סופן חובה למטה ועשאן בתחלה למטה אינו דין שלא כיפר אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרוכת [ט] תנו [י] רבנן [יא] וכלה מכפר אם כיפר כלה ואם לא כיפר לא כלה דברי ר' עקיבא [יב] אמר לו רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כלה כיפר אם לא כלה לא כיפר [יג] שאם חיסר אחת מכל המתנות [יד] לא עשה ולא כלום [טו] מאי ביניהו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר משמעות דורשין איכא ביניהו וחד אמר [טז] שיריים מעכבין איכא ביניהו תסתיים דר' יהושע בן לוי הוא דאמר שיריים דמעכבי [יז] דא"ר יהושע בן לוי לדברי האומר שיריים מעכבין מביא פר אחד ומתחיל בתחלה בפנים אמו ר' יוחנן לית ליה הא סברא והאמר ר' יוחנן [יח] תנא ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין אלא כדברי האומר ולאו להני תנאי הכא נמי כדברי האומר ולאו להני תנאי: **מתני'** חטאות הצבור והיחיד אלו הן חטאות הצבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון [יט] ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד

את עבודותיהן העליונות ואין טעונין שתי עבודות [כ] אבל בשיריים לא קאמר דליעבכו: ה"ג **ת"ר וכלה מכפר וגו'.** ולקמיה מפרש מאי קאמרי ומאי בינייהו: **מפני מה לא נאמר.** מפני מה לא נדרשנו כסדר מכתבו: **משמעות דורשין כו'.** תרוייהו ללמד [ד] על המתנות שמעכבות קאמרי אלא מר משמע ליה הכי ומר משמע ליה מדסיפא דרשא מדרש [ה] בכפרה דהיינו במתנות תלויה השלמה [ו] ושיריים לא מעכבי ור' יהודה נמי שיריים לא מעכבי אית ליה והא"ק מ"מ תדרשיה הכי דהשתא לא שמעינן מינה שכל מתנותיו מעכבות דאיכא למימר בכפרת מתנה אחת קאמר דומיא דחטאות החיצונות אלא דרוש הכי אם כלה הכל [ז] כמה שכתב הוא דכיפר ואם לא כלה כל מה שנענין לא כיפר ולמדנו שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום ושיריים לא מעכבי שאינן חמורין בענין זה דגבי פר כהן משיח הוא דאיתרבי פר יום הכיפורים לשיריים [ח] ולרבי יהודה איצטריך למילף עיכוב מתנות מהכא משום דאמר כי כמיצה חוקה בדברים הנעשין בנגדי לכן לפני ולפנים הוא דכתיב: **שיריים מעכבי איכא ביניייהו.** ולרבי עקיבא לא מעכבי וה"ק אם כיפר מה שאמור בענין כלה דכתיב חוקה לעיכובא אבל שיריים שאינה אמור בענין לא מעכבי ואתא רבי יהודה לגימור [ט] כלה כל צורכי עבודותיו ולף המלמדין לו ממקום אחר כיפר ואם לא כלה לא כיפר שאם חיסר אחת מכל המתנות כו' ואפילו נתנן [יא] יסוד משמע: **לדברי האומר שיריים מעכבי כו'.** אם גמר מתנות כולן ונשפך הדם מביא פר אחר ומתחיל (כ) בהיכל כדי שיהו לו שיריים דתנא דתלמודי [יב] גמר מתנות מבפנים [יג] ונשפך הדם מביא פר אחר ויתחיל בכרכת גמר מתנות שעל הפרכת ונשפך הדם יביא פר אחר ויתחיל במזבח ואין צריך להתחיל עבודה שהצלים שבולן כפרה בפני עצמן לדברי האומר שיריים מעכבין ולא [לא] אמרי' אם גמר מתנות מזבח הפנימי ונשפך הדם יביא אחר ויטפון על יסוד המילון דאם כן לאו היינו שיריים אלא במזבח [לב] יתחיל שיעשו שיריים ויטפסם במזבח בגדי לוי איכא למאן דאמר שיריים מעכבין: **אמו ר' יוחנן מי ליה דף סברא.** דאיכא למאן דאמר שיריים מעכבין: **והא אמר רבי יוחנן.** בפרק השוחט (לקמן דף קיח.): **תנא רבי נחמיה כדברי האומר כו'.** דתקמיה רבי נחמיה אומר שיני הדם שהקריבו [לג] בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן עליה תנא רבי נחמיה למילתיה כדברי האומר שיריים מעכבין אלמא לרבי יוחנן נמי איכא דאית ליה הכי אלא מאי משני [לד] עליה דרבי יוחנן כי מוקמן לה כר' יהושע בן לוי מצעת לשנויי אדרבי יוחנן לדברי האומר דקאמר אתנאי אחרים קאי ולא אהני תנאי דלעיל קאי אדרבי יהודה ורבי עקיבא הכא נמי איכא למימר דרבי יוחנן הוא דאמר שיריים מעכבים איכא ביניייהו והא דקאמר רבי יהושע בן לוי לדברי האומר לאו אהני תנאי קאי: **מתני' אלו הן חטאות ציבור.** אתנו לריכים להזכיר שהרי הפנימיות פר העלה ושעירי עבודת כוכבים בכר נתנו [לעיל מז.]: **שעירי רגלי חדשים ושל מועדות.** שהן על מזבח החילון: **שחיטתן בצפון.** שהרי למדנו בנגין אב לכל חטאות: **מרבע מתנות כו'.** כדילפינן מקרנות קרנות בפרק בית שמאי (לעיל ל.):

עלה

ושאינו נשאר. כלומר אם יצא כל הדם כהזאה אין צריך מיצוי: **אלו פנא סבר שיריים מעכבין** גרסינן: **המחטא אותה** [ב]. הזורק את דמה וכוכלה דזאת תורת החטאת כתיב. אותה מיעוטא היא אם מחטאת [ג] את דמה כהלכתו שכתבתי לך בה [ד] קרנות דהיינו למעלה הוא דהואי מיעוי ונאכלת אי לא לא: **וכי מאין באת.** להכשיר שנזקקת להביא מקרא לפסול: **ישפך.** שפיכה [ה] אחת ונאמר והכשר תאכל: **נאמרו דמים למטה.** ממוט הפיקרא בחטאת העוף והזה מדם החטאת (ויקרא ה) ולרשינן ליה לקמן (דף סד.) זה קיל התחתון: **ונאמר דמים למעלה.** בחטאת בהמה: **מה דמים האמורים למטה שנתנן למעלה לא כיפר.** דהא כתיב בהזאתו חטאת היא שאם שינה בה פסול דהכי אמרינן לקמן (דף סו.) עשאה למעלה כמעשה כולן פסול: **שכן סופן למטה.** שיריים [ו] ניתנין ליסוד: **פסולה לחון.** שפיכת שיריהם: **ואם עשאן בתחילה בחוץ לא כפר.** דעיכובא כתיב בהו כדרבינא [ז] [ח] מועשה כאשר עשה: **שאין מוזכח הפנימי ממרקן.** שאין שם גמר מתן דמים שעודן לריכין עבודה אחת [ט] הילכך ממירי ולקמן מפרש ואזיל מאי היא: **תאמר בניתנין למעלה** [י] **בקרנות שממרקות אותו.** שהוא גמר מתן דמיהם לעכב דהא לכולי עלמא שיריים החיצונים לא מעכבי הילכך לא ממירי ויכשרו למטן להכי איצטריך אותה: **מאי שכן אין מוזכח הפנימי ממרק אותו** [יא] **(לחון).** דשפיכת שיריים מעכבי בהו: **אמר ליה רבא.** לרמי בר חמא: **אי הכי.** דשיריים מבחוץ [יב] מעכבי בהו לא שכן דאתיא מקל וחומר ולא כני קרא: **ומה דמים הפנימיים שסופן שיריהם חוכה לחון לעכב עשאן בתחילה בחוץ כו'.** הכי גרסינן **אלא אין מוזכח הפנימי ממרקן כלבד אלא ערכם.** דדמן טעון תמילת הזייה על הפרוכת הואיל [יג] וטעונין שתי עבודות בפנים חמירי לעכב מלעשות' בחוץ תאמר בניתנין למעלן שכן קרנות ממרקות

מסורת הש"ס

ג) ת"ב צו פרשי ד ה"ג, כ) לעיל לו: מנחות מד:, ג) ירושי יומא פ"ה ה"ו, ד) יומא ס: ולעיל מ. ת"כ אחרי פרשי ד ה"א, ירושי שם, ה) לעיל לח. לט. סנהדרין ד:, ו) [יומא ס:] ר"ה כ: מריק ד: ובמות צד: נדיר מג. ב"מ כז. סנהדרין עה. שבועות יט., ז) [מנחות:], ח) [יומא ס:] לעיל מב: לקמן קיח. מנחות נח:, ט) לעיל לט., י) יומא ס.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מסמעות דוסקין ומי' ספר יוחיל (שיריים הפיל ומל"ל מים שיריים מעכבי ומי' מכל המתנות מי' ולר' יהודה מיצטריך למילף ומי' לפני ולפנים הוא דכתיב אמר' כמתן ומי' יסוד מזבח: (ב) ר"ה לדברי סאומר ומי' ומתחיל במזבח מי שיהו לו שיריים:

גליון הש"ם

[גמ' אמר רבי בר חמא האי תנא סבר שיריים מעכבי. עי' לעיל דף מב ע"ב כתוס' ד"ה הא כמ"ד וכו':]

שינויי נוסחאות

[א] ל"ל נתנן (ר"ש:): [ב] ל"ל אמרת בניתנין למטה שכן אין סופן לחון אמר בניתנין למעלה שכן סופן למטה דמים הפנימיים יוכיחו שסופן לחוץ ואם נתנן בתחלה בחוץ (והסלר ליתא) (ר"ש ובעיין בכר בתחלה): [ג] ל"ל שכן סופן למטה דמי הפנימיים יוכיחו שכן סופן להיות בחוץ (ר"ש): [ד] תאמר בניתנין למעלה שכן קרנות (בתוס' וכ"ה ב"ר): [ה] כ"מ טיקן הואיל וקרנות ממרקין אותן: [ו] ל"ל דמה (שמ"ר ור"ש): [ז] ל"ל אלא (ר"ר ור"ש): [ח] ומה דמים הפנימיים שסופן (ר"ר ור"ה ובתוס'): [ט] ס"ל כדתנו רבנן (ר"ש): [י] ניקקינו אחת דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני (הגרי"ב). ובקר"ל דתה ניי' זו פרים: [יא] מעכבין איכא ביניהו דא"ר (ר"ש ור' ומהרי"ל) [כדי ליגנו הגיה הגהה זו שלא במקומה]: [יב] אותה בחטאת בהמה כתיב כך גירסת מהרי"ם (ר"ש): [יג] ל"ל חיטא (ר"שמ"ר): [יד] ל"ל בדי קרנות (ר"ש ור"ה): [טו] ל"ל בשפיכה (ר"ש ור"ה): [טז] ל"ל שיריהן (בתוס' ור"ה): [יז] בדרבינו (בתוס' ור"ה): [יח] ל"ל אחרת (ר"ש ור"ה): [יט] למעלה שכן קרנות ממרקות אותן (בתוס' ובר"ש בפ"ר): [כ] ל"ל אותן (ר"ש ור"ה): [כא] ולא לאו אלא שיריים. כלומר דשיריים ממרקין אותן אלמא דשפיכת שיריים (ר"ש ובעיין בר"ש): [כב] ולא לאו ד: [כג] ל"ל שבחוץ מעבבי בהו בדמים הפנימיים כל שכן כדי (ר"ש ור"ה): [כד] ל"ל הואיל (ר"ש ור"ה): [כה] עבודות למעלה אבל המתנות מעכבות קאמרי (ר"ש בתוס' ר"ש ובר"ש): [כו] מיהדיש והר"ש בפפרש (ר"ש ור"ה): [כז] ל"ל הדשלמה (ר"ש ור"ה): [כח] הכל כל מה שכתוב הוא (בר"ש): [כט] ר"ה ולא בלה (ר"ש): [ל] מתן יסוד במשמע ל"ל (ר"ש ור"ה): [לא] ל"ל שבפנים (ר"ש ור"ה): [לב] ל"ל לא (בתוס' ר"ה ובר"ש): [לג] במובח שבהיכל יתחיל כדי שיעשו השאר שיריים ויטפסם כו' (ר"ש ובר"ש): [לד] ל"ל שהקריבן (ר"ש ור"ה): [לה] תשני עלה כו' מוקמת לה כרבי"ל מי לא בעית לשנויי כו' (בר"ש): [לו] כשמכרי טוקן והא מעבוד לחון מאותה: [לז] אותה דמה למעלה (ר"ש ור"ה): [לח] ל"ל הזייא (ר"ש). ואמסר לכניה ולא סבריא כאן הזייא דשמואל (בר"ש ובר"ש. ועי' מ"ב. [כדי שיהא כמקום שייכא]): [לט] דם לאויר מזבח נתבטלו בעלים (ר"ש בר"ש ובר"ש): [מ] בחטאת בהמה נמי כתיב בשעיר אשיא הוא ונימא ל"ל (ר"ש): [מא] תימה לילף מעולת העוף שסופה כו' ל"ל (ר"ש):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com